

ความรู้เกี่ยวกับงบประมาณขององค์การสหประชาชาติ (United Nations)

องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ก่อตั้งขึ้นเพื่อให้โลกสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้อยู่ในระเบียบตามที่ได้ตกลงกัน อำนวยความสะดวกด้านกฎหมายระหว่างประเทศ ทำงานเพื่อความมั่นคง สันติภาพ การพัฒนาเศรษฐกิจ และสิทธิมนุษยชน อีกทั้งยังเป็นเหมือนแพลตฟอร์มหรือเวทีระดับโลกให้สมาชิกจากประเทศต่าง ๆ ทั้งหมด ๑๙๓ ประเทศทั่วโลก ได้ส่งตัวแทนมาพูดคุยและเจรจาต่อรองกันในเรื่องต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อคน สังคม หรือสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างสันติ

วัตถุประสงค์ขององค์การสหประชาชาติ คือ การส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ โดยการจัดการและขัดความรุนแรงในการดำเนินนโยบายการต่างประเทศระหว่างรัฐกับรัฐให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อป้องกันการเกิดขึ้นของสงครามโลก โดยบทบาทหลักขององค์การสหประชาชาติ คือ การสร้างสันติภาพและความมั่นคง (Peace and Security), การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน (Human Rights Promotion) และการพัฒนา (Development) ซึ่งประเทศสมาชิกทั้งหมดต้องชำระเงินค่าบำรุงให้กับองค์การสหประชาชาติ ตามเงื่อนไขของการเป็นสมาชิกตามกฎหมายบัตรสหประชาชาติ โดยแบ่งเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑. งบประมาณปกติ (Regular Budget)

เป็นงบประมาณที่สมาชิกแต่ละประเทศต้องชำระทุกปี โดยองค์การสหประชาชาติจะใช้สำหรับการดำเนินงานประจำ รวมถึงการทำงานในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดการประชุม การบริหารงานของสำนักเลขาธิการ และโครงการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหลักที่ทำในทุก ๆ ปี โดยองค์การสหประชาชาติจะเรียกเก็บเงินงบประมาณปกติจากแต่ละประเทศจำนวนแตกต่างกันไปตามความสามารถในการจ่าย โดยพิจารณาจากรายได้มวลรวมประชาชาติ (GNI) ภาระหนี้สิน และจำนวนประชากร รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งจะส่งผลให้อัตราเรียกเก็บแต่ละประเทศจะแตกต่างกันไป

๒. เงินบริจาคโดยสมัครใจ (Voluntary contributions)

งบประมาณส่วนนี้มาจากการบริจาคโดยสมัครใจที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจจากประเทศสมาชิกโดยบริจาคให้กับองค์กรต่าง ๆ เช่น กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF), สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) และโครงการอาหารโลก (WFP) โดยประเทศสมาชิกสามารถเลือกที่จะบริจาคในจำนวนที่ต้องการเพื่อสนับสนุนภารกิจขององค์กรเหล่านี้ให้สามารถทำงานต่อไปได้

๓. งบประมาณภารกิจรักษาสันติภาพ (Peacekeeping budget)

งบประมาณส่วนนี้จะใช้ในการดำเนินงานของภารกิจรักษาสันติภาพ (Peacekeeping Operations) ที่ได้รับมอบหมายจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) ซึ่งจะดำเนินการรักษาสันติภาพในพื้นที่ที่มีการขัดแย้งหรือความไม่สงบทั่วโลก การปฏิบัติการนี้รวมถึงการส่งกองกำลังรักษาสันติภาพ ความปลอดภัย การช่วยเหลือผู้พลัดถิ่น และการสร้างความมั่นคงในพื้นที่ที่มีปัญหา งบประมาณสำหรับ

ภารกิจเหล่านี้มาจากการสนับสนุนของประเทศสมาชิก ซึ่งแต่ละประเทศต้องจ่ายตามสัดส่วนที่องค์การสหประชาชาติกำหนดในแต่ละปี

ด้วยเหตุนี้ ในภาพรวมการใช้จ่ายเงินทุนขององค์การสหประชาชาติแบ่งออกเป็น ๓ ด้านหลักตามบทบาทขององค์การสหประชาชาติ ได้แก่ (๑) การสร้างสันติภาพและความมั่นคง, (๒) การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และ (๓) การพัฒนา รวมถึงการช่วยเหลือเฉพาะด้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทุกคนมีความเสมอภาค ส่งเสริมการพัฒนาในประเทศที่ต้องการความช่วยเหลือเพื่ก้าวสู่ความยั่งยืนและการให้การช่วยเหลือในสถานการณ์วิกฤตหรือเหตุฉุกเฉิน เช่น ภัยธรรมชาติหรือความขัดแย้งที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน

การจัดสรรงบประมาณให้ครอบคลุมทุกด้าน จะทำให้องค์การสหประชาชาติสามารถปฏิบัติการต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างโลกที่ดีกว่าและยั่งยืนสำหรับทุกคน โดยตามมติสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่รับรองเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๐๒๔ เกี่ยวข้องกับงบประมาณหลักประจำปี ๒๐๒๕ ทั้งสิ้น ๓.๗ พันล้านดอลลาร์ ทั้งนี้ องค์การสหประชาชาติได้กำหนดสัดส่วนเงินงบประมาณตามปกติของประเทศสมาชิกสำหรับปีงบประมาณ ๒๐๒๕-๒๐๒๗ โดยคำนวณจากความสามารถในการชำระเงินของแต่ละประเทศตามที่ระบุในกฎบัตรของสหประชาชาติ ดังนี้

สัดส่วนของการสนับสนุนการเงินจากประเทศสมาชิกในองค์การสหประชาชาติประจำปี ๒๐๒๕ แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของแต่ละประเทศในเวทีโลก โดยสหรัฐอเมริกามีสัดส่วนการสนับสนุนสูงสุดที่ ๒๒.๐% ซึ่งสะท้อนถึงขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลกและบทบาทสำคัญของสหรัฐฯ ในการกำหนดทิศทางของการเมืองและเศรษฐกิจโลก รองลงมาคือจีนมีสัดส่วน ๒๐.๐% ซึ่งสะท้อนถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วและการเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจอันดับที่สองของโลกในปัจจุบัน ส่วนญี่ปุ่นมีสัดส่วน ๖.๙% ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญในฐานะเศรษฐกิจขนาดใหญ่เป็นอันดับห้าของโลก และผู้นำด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีของภูมิภาคเอเชีย ขณะที่เยอรมนีมีสัดส่วน ๕.๖% และสหราชอาณาจักรมีสัดส่วน ๓.๙% นอกจากนี้ ฝรั่งเศสมีสัดส่วน ๓.๘% อิตาลีมีสัดส่วน ๒.๘% และรัสเซียและแคนาดามีสัดส่วน ๒.๐% และ ๒.๕% ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนถึงบทบาทสำคัญในด้านการเมืองและเศรษฐกิจทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก

ในทวีปเอเชีย นอกจากจีนและญี่ปุ่นที่มีสัดส่วนและเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่โดดเด่นในระดับโลกแล้ว ประเทศสมาชิกอื่น ๆ ก็มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนงบประมาณขององค์การสหประชาชาติ โดยเกาหลีใต้มีสัดส่วน ๒.๓% ถือว่าอยู่ในระดับที่สูงเมื่อเทียบกับประเทศสมาชิกอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชีย ขณะที่อินเดียที่มีเศรษฐกิจใหญ่และมีประชากรมากที่สุดในโลกมีสัดส่วน ๑.๑% นอกจากนี้ สัดส่วนของประเทศสมาชิกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แม้ว่าประเทศเหล่านี้มีเศรษฐกิจขนาดเล็กกว่าประเทศอื่น ๆ ในเอเชีย แต่ยังคงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนภารกิจขององค์การสหประชาชาติ โดยประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีสัดส่วนที่แตกต่างกันตามลำดับ ได้แก่ อินโดนีเซีย (๐.๕%) สิงคโปร์ (๐.๔%) ไทย (๐.๓๔%) มาเลเซีย (๐.๓๒%)

ฟิลิปปินส์ (๐.๑๙%) เวียดนาม (๐.๑๕%) บรูไน (๐.๐๑๙%) เมียนมาร์ (๐.๐๑๐%) กัมพูชา (๐.๐๐๘%) และลาว (๐.๐๐๖%) ซึ่งสะท้อนถึงขนาดเศรษฐกิจในระดับที่แตกต่างกันของภูมิภาคและการสนับสนุนในระดับที่เหมาะสมตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ โดยการมีบทบาทของประเทศในเอเชียทั้งหมด แสดงถึงความตระหนักต่อภาระหน้าที่ร่วมกันในการส่งเสริมสันติภาพและการพัฒนาที่ยั่งยืนบนเวทีโลก

ในฐานะประเทศไทยได้มีบทบาทสำคัญในการร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติ เมื่อปี ๒๐๒๔ รัฐบาลไทยได้สนับสนุนเงินบริจาคโดยสมัครใจเพิ่มเติมจำนวน ๓ ล้านบาทให้แก่ ๓ หน่วยงานขององค์การสหประชาชาติ ได้แก่ กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF), สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) และโครงการอาหารโลก (WFP) โดยแต่ละหน่วยงานได้รับการสนับสนุนเป็นจำนวน ๑ ล้านบาท เพื่อนำไปใช้ในการกิจด้านมนุษยธรรมในการช่วยเหลือผู้หนีภัยและผู้พลัดถิ่น ซึ่งการบริจาคเงินสนับสนุนของไทยแสดงถึงความรับผิดชอบและความมุ่งมั่นในการส่งเสริมมนุษยธรรมและการช่วยเหลือในระดับสากล

การเกิดขึ้นขององค์การสหประชาชาติเป็นผลจากความจำเป็นในการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงในระดับโลก การจัดการงบประมาณขององค์การสหประชาชาติสะท้อนถึงความมุ่งมั่นของประเทศสมาชิกในการสนับสนุนภารกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการสนับสนุนทางการเงินจะถูกกำหนดตามความสามารถทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ ซึ่งช่วยให้การดำเนินงานขององค์การสหประชาชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมในทุกด้าน หากทุกประเทศตระหนักถึงความสำคัญของการสนับสนุนภารกิจดังกล่าว องค์การสหประชาชาติจะสามารถเป็นแรงขับเคลื่อนที่มีพลังในการสร้างสรรค์โลกที่ดียิ่งขึ้นและยั่งยืนสำหรับมนุษยชาติในทุกมิติได้อย่างแท้จริง

จัดทำโดย

นายสิปกร สุขอินทร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นักศึกษาฝึกงาน กรมองค์การระหว่างประเทศ

ระหว่างวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๘ – ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๘

อ้างอิง

Asean Learning Center. (2017). Which Asian country contributes the most to United Nations?,

Retrieved from

<https://asean.dla.go.th/public/knowledgeArticle.do?cmd=article&category=6&nid=407&lang=en&random=1512050110480>

CFR Editors. (2025). Funding the United Nations: How Much Does the U.S. Pay?, Retrieved

from <https://www.cfr.org/article/funding-united-nations-what-impact-do-us-contributions-have-un-agencies-and-programs>

Dag Hammarskjöld Foundation. (n.d.). Total revenue of the UN system, Retrieved from

<https://financingun.report/un-financing/un-funding/total-revenue-un-system>

General Assembly of the United Nations. (n.d.). Contributions received for 2025 for the

United Nations Regular Budget, Retrieved from

<https://www.un.org/en/ga/contributions/honourroll.shtml>

Rebecca Leppert. (2025). How the United Nations is funded, and who pays the most,

Retrieved from <https://www.pewresearch.org/short-reads/2025/07/31/how-the-united-nations-is-funded-and-who-pays-the-most/>

United Nations. (2024). Proposed programme budget for 2025, Retrieved from

<https://docs.un.org/en/a/res/79/259a-c>

United Nations Thailand. (2024). Royal Thai Government donates 3 million baht of

humanitarian aid to UN agencies supporting refugees and displaced populations,
Retrieved from <https://thailand.un.org/en/285282-royal-thai-government-donates-3-million-baht-humanitarian-aid-un-agencies-supporting>

United Nations. (2024). Scale of assessments for the apportionment of the expenses of the

United Nations, Retrieved from <https://docs.un.org/en/a/res/79/249>